

Nogen nye genealogiske oplysninger om Leganger-slegten.

Ved **G. F. Heiberg.**

Fra den som prest og lærd meget agtede Iver Eriksen Leganger, sogneprest til Leikanger i Sogn, nedstammer en meget talrig efterslegt, der ved indgifte er beslegtet med mange av de større vestlandske slegter (Daae, Finde, Garmann, Geelmuyden, Hanning, Heiberg, Munthe m. fl.). Det vil derfor formentlig være av interesse for genealogien at faa nogen nye genealogiske oplysninger om denne slegt.

I Personalh. Tidsskr. 4² meddeler rektor Erichsen et par Legangerske optegnelser og i Tidsskrift utgit av »Historielaget for Sogn« gir sogneprest Brochmann en oversættelse av Iver Legangers skildring av Sogn, trykt paa latin i Suhms »Torfæana«. Forøvrig findes i Lampes prestehistorie biografier av de fleste prester Leganger, men disse biografier er desværre uten undtagelse meget ukorekte og feilfulde.

De nye bidrag, som her skal meddeles, støtter sig til en nylig funden gravplate over Iver Iversen Leganger og en salmebokoptegnelse egenhändig skrevet av Nils Iversen Leganger.

Gravplaten — oval messingplate — kom for dagens lys for nogen aar siden ved en begravelse paa Leikanger kirkegaard, hvor den fulgte med den fra graven opkastede muld. En tilstedeværende Legangerdescendent tog platen med sig til Bergen, men forærte den senere til »Det Heibergske Museum« paa Amble, hvor den nu er.

Salmeboken med Nils Legangers optegnelse er Christian Geerten's: »Een ny Haandbog med 14 Bøger o. s. v.«, trykt i Kjøbenhavn 1684. Bindet er pragtfuldt udstyret med sølvbeslagne hjørner og sølvhemper, den har guldsnit, hvori pressete blomsterornamenter. Boken erhvervedes for kort tid siden av en antikvitetsopkjøper til »Det Heibergske Museum«. Optegnelserne er skrevet paa tre blade foran bokens tekst. Oprindelig maa der ha været mindst et beskrevet blad til. Dette er imidlertid nu borte, hvorved vi gaar glip av endel oplysninger.

Den paa gravplaten omhandlede Iver Iversen Leganger var søn av Vikspresten Iver Eriksen Leganger og Anna Finde. Han blev 1718 sogneprest til Leikanger efter først at ha været kapellan der. Gift med sin formand, mag. Samuel Bugge's datter Mette

Dorothea. De hadde 10 barn, hvorav en son blev prest og fire døtre gift med prester.

Salmebokoptegnelsens forfatter Nils Iversen Leganger var likeledes son av Vikspresten Iver Eriksen Leganger og Anna Finde og en yngre bror av forannævnte Iver Iversen.

Nils Leganger er født 11. okt. 1682 i Vik. Efterat ha tat sine eksamina var han et par aar huslærer hos Lysterpresten Hans Urdahl, hvorefter han i 1704 blev personel kapellan i Os, 1719 adjung. og succederende sogneprest sammesteds og i 1721 virkelig sogneprest der. Han forblev i dette embede til sin død 16. jan. 1747. I 1742 blev han provst i Sondhordland. Han var ved sin død en meget formuende mand.

1. Iver Iversen Legangers gravplate.

Her hviler
 hvad Forkrencheligt var
 af den i livet
 Vel. Edle velærværdige og vellærde
 I doden Himmel-salige
 Her Iver Iversen Leganger

Fød paa Wigs Præstegaar Grov d. 6. Novembr¹⁾ Anno 1680
 har været Capellan pro Persona til Leganger Præstegield udi 14 Aar
 og Sogne-Præst Samme Steds udi 32 Aar
 død d: 29. Augusti²⁾, Anno 1750

Kom dydens ven, Kom Kirche Brud med Taarer, Such og anger
 For dit udsluchte Sions Lius, din Arom, din Leganger
 Som Sex og Fyrretive Aar, har For Guds Alter tient
 Og ved Guds naade Troens Lius, I mange Siele tendt
 Du Hands Fall-Asche Salve maa med duggen af dit Øye
 Thi Hand dig trolig Haver tient med Salven af det Høye
 At gjøre dig til Lammets Fest, som Bruden Himmel-Kiær
 Guds Rige bygge j din Siel, og plante Himle her.
 Hvad maa da ey din Turtel-Siel, Hans efterladte Bugge³⁾
 Det saa hoit-savnet Kiere Stov med Taares strom bedugge
 Den priselige Sorge-Slegt Æld-Stammet Arons Blod
 Med Such og Lengsel savne maa sin Dyde-Spiret Roed.
 Men Viingaards-Herren af Kald nu ved Afften-Stunden giver
 Og naade-Lønne deeler For aarvaagen Flid og Iver
 Hands Ære-navn høy-priselig skal blomstre aar For Aar
 Saa Længe Sogn har Kierche-Sogn og Sognet Kirche Faar.

¹⁾ I Lampes prestehistorie II, 66 anføres han være født »i September«.

²⁾ Hans dødsdag kjendes ikke hos Lampe.

³⁾ o: Hans hustru, Mette Dorothea Bugge, datter av sogneprest til Leikanger, mag. Samuel Bugge og Anne Sophie Randulf.

2. *Nils Iversen Legangers Optegnelser.*

I Herrens Nafn

Anno 1708 d. 3. octobr. stod vorriss, nemlig hr. Niels Iversens Legangers og Giertrud Christopers Datter Garmans, Bryllup paa Ous præstegaard, udi voris fornemste og nærmiste Venners Sammenværelse; Gud fremdeliss lüchsaliggiöer voris Egteskab!

Anno 1709 d. 18. Decembr. velsignede Gud voris Egteskab med en søn, som formedelst sin Svaghed strax blef hiemme-döbt oc blef kaldet Jfver¹⁾, men lefde kun i 23 Timer oc blef d. 24. ejusd. 3: Jule-aften begrafven i Ous Kircke ved den høire Side af Alteret. Hanss Siæl hvile i Gud etc.

Anno 1711, d. 22. Junij om Morgenen tidlig Klocken halftoe velsignede Gud atter vort Egteskab med en søn, som blef d. 26. ejusd. döbt i Ous Kircke og kaldet Ifver²⁾. Hanss Faddere vare: Hr. Christopher Garman³⁾, Told-forvalter Johan Garman⁴⁾, Seigr. Jacob Kübche, Ane Finne⁵⁾ sl. mag. Ifver Erichsens, Thale Sophie ⁶⁾ sl. Hr. Anders Garmans. Gud lade ham opvoxe til sit nafns ære!

Anno 1726 d. 19. Martij behagede det den al-regiærrende Gud, efter 17 aars 5 maaneders oc 16 dagess fornojeligste Sammenværelse, at opløse vort ægte-baand, idet min udvalgte Hiærtetroe Giertrud Garman da sagte og saligen [i Hr. Capt. Pritziers⁷⁾ oc Fruiss, Hr. Thomæ Fastings⁸⁾ etc. nærværelse] i Herren hensov om Natten Kl. 12 udj hendiss Alders 52 aar 8 maaneder oc 1 dag⁹⁾. Gud som glæder hendiss Siæl i de æv. boliger, være min tröst i disse Kedars pauluner! och samle oss Vel oc snart hoss Sig!

¹⁾ Dette barn er ikke anført hos Lampe.

²⁾ Han anføres hos Lampe I, 262 at være döpt 2. juni 1711, hvad der altsaa er urigtig. Han døde 1751 som sorenskriver paa Søndmøre, gift 1748 med fogeddatteren Cathrine Astrup.

³⁾ Legangers svigerfar og formand som sogneprest til Os. Se Lampe I 261.

⁴⁾ Johan Garmann var Søn av Sogneprest til Os, provst Christopher Garman. Han var generaltoldforvalter i Bergen, gift med Karen Frimann, datter av forvalter over Halsnø klostergodts Johan Frimann og Else Smith.

⁵⁾ Nils Legangers mor.

⁶⁾ Thale Sophie Lucht, enke efter sogneprest til Hammer Anders Garman, hans anden hustru. Hun var forannævnte Christopher Garmanns Svigerinde.

⁷⁾ Senere oberst Johan Jacob Pritzier gift med Gye Brun. Pritzier eiede Moldegaard i Os. Se Personalhist. Tidsskr. 3³, Side 98.

⁸⁾ Resid. Kap. til Os Thomas Fasting, gift med Alida Maria von Krogh.

⁹⁾ Hun maa altsaa være født 18. juli 1673. Lampe angir som hendes fødselsdag 30. juni 1673.

Men som Liv oc Lüche staar i Guds Haand, behagede det Gud, efter 3de aars oc 2 maaneders Enchemandssæde at lüchsaliggjøre mig med en ny Ægtefælle, Marie Füren Otthesdatter Finde, og stod v. bryllup paa Ous Anno 1729 d. 18. maij. Gud fremdeliss lüchsaliggjör vort Ægteskab til sin ære og vor timel. og ævige glæde!

1730 d. 20. aprilis¹⁾ om morgenen Klocken 5 velsignede Gud vort Ægteskab med en datter som i Daaben, d. 25. ejusd. blef af hr. Thomas Fasting kaldet Giertrud Garman, hvorved Faddere vare Fru Captainske Pritzier, Madame Alida Marie, hr. Th. Fastings, min sversøster Jomfru Elsebe Johanne Finne²⁾, Monsr. Ananias Christ. Harberg³⁾, i min sverfadirss stæd Monsr. Niels Erichsen Leganger⁴⁾ og hans broder Iver Leganger⁴⁾. Gud lade hende opvoxe i alder, viisdom oc naade hoss Gud oc mennsker.

1731 d. 23. Decembr⁵⁾ [som var 4de Søndag i Advent] om morgenen Klocken 4re, blef vi i v. Ægteskab formeret med en søn, der af hr. Th. Fasting blef døbt i Ous Kirche 4de juledag, d. 28. ejusd., oc i Daaben kaldet Otthe; Hanss Faddere vare, I min sværmoders Drude Frimanns Stæd Madam Alida Maria Hr. Th. Fastings, Jomfru Hedvic Sophie Pritzier⁶⁾, Jomfru Cathrine Astrup⁷⁾, paa Hr. Jens Mariagers⁸⁾ vegne, Capt. Pritzier, Monsr. Henric Forman⁹⁾ for sig self og min Iver stod for Monsr. Lyder Schültz.

Gud forfrem ham i alt det som got er, til sit nafns ære oc hanss egen Velfærd oc Salighed!

1735 d. 22. januarii¹⁰⁾ Klocken 1½ om morgenen er Vi atter i V. Ægteskab af Gud begafuet med en søn, som Hr. Th. Fasting

¹⁾ Hos Lampe anføres kun daapsdagen.

²⁾ Hun var datter av Nils Legangers fætter og svigerfar, sogneprest til Volden Otto Finde samt en yngre søster av Legangers 2den hustru. Hun blev gift 1731 med sogneprest til Herø Stevelin Reutz. Se Lampe II 216.

³⁾ Foged i Sogn, gift 1735 med Anne Sophie Leganger, datter av Nils Legangers bror Iver, sogneprest til Leikanger.

⁴⁾ Sonner av Nils Legangers bror Erik, sogneprest til Torvestad. Hos Lampe II, 201 anføres, at Iver døde ung, om Nils vides intet.

⁵⁾ Hos Lampe anføres kun daapsdagen.

⁶⁾ Hedevig Sophie Catharina Pritzier, datter av forannævnte oberst Johan Jacob Pritzier. Hun blev senere gift med Conrector ved Bergens Kate-dralskole Paul Lakier.

⁷⁾ Legangers senere svigerdatter, datter av foged i Sondmøre Nicolai Astrup.

⁸⁾ Sogneprest til Korskirken i Bergen, se Lampe I, 86.

⁹⁾ Senere kjøbmand i Bergen Henrik Jansen Formann.

¹⁰⁾ Lampe, der ikke kjender hans fødselsdatum, angir hans daapsdatum 29. jan.

dobte i Ous Kirke d. 27. januarii, og i Daaben blev kaldet Peder. Hanss Faddere vare, I Madam Edel Montagnie Phillips¹⁾ Stød Madam Alida hr. Th. Fastings, og Ane Schreuder²⁾, hr. Jacob Widings, Fendrich Pritzier³⁾, Wollert Forman, Otthe Astrup⁴⁾.

Gud lade ham trifviss og tiltage i alt det som got er, til sin .Ere og vor Glæde.

Men han blev snart fuldkommen, thi den 14. maii⁵⁾ nesteffter tog Gud vor kjære Sons Siæl i sin haand, legemet blev d. 23. ejusd. sat i grafstædet i jorden i Ous Kirke, liigprædichen holt hr. Th. Fasting. Lefde 16 uger her. Gud samle oss i glæden ævig der!

Anno 1738 d. 27. April, som da var Søndagen for almindelig Bededag om morgenen velsignet Gud oss igjen i voris⁶⁾.

1) Datter av by og raadstueskriver i Bergen Thomas Christensson Montagne og Kirsten de Fine. Hun var gift med stadshauptmand i Bergen, Jacob Philip.

2) Datter av sogneprest til Gloppen Peder Ottesen Schreuder, hun var gift (Lampe anfører ikke naar) med sogneprest til Daviken Jacob Widing.

3) Senere kaptein Johan Ferdinand August Pritzier, gift med Elisabeth Jacobi Rauff. Han var søn av forannævnte oberst J. J. Pritzier.

4) Senere sogneprest til Norddalen, se Lampe II, 252.

5) Lampe kjender ikke dødsdagen.

6) Her slutter optegnelserne. Det her angivne aar og datum, 1738 27. april er fødselsdagen for Nils Legangers yngste søn Johan Leganger, der ifølge Lampe I, 262 er døpt 30. april 1738. Denne blev senere eier av gaarden Færstad i Os og gift med Elisabeth Cathrine Frimann Finde.